

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

11. Quomodo doctrina excellentes se se humiliare possint?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

hil dicit contra veritatem, quisquis se se dicit peccatorem. Fuit enim & iustus aliquando peccator, atque, ob hanc ipsam originis culpam, æternæ damnationi addicendus. Quòd si quis præterea nihil sibi conscius est, tamen non in hoc iustificatus est, quia adhuc saltem venialibus culpis subinde Deum offendit, quæ est sufficientissima causa humilitatis. Quamquã quis est, qui sciat, *utrum amore, an odio dignus sit?* aut, qui satis reputare possit, quantas habeat iniquitates?

Antigonus rex, ut ex morbo assurrexit: *Haud male*, inquit, *actum est nobiscum. Commonuit enim morbus nos, ne spiritus, cum mortales simus, sustollamus.* Sic ratiocinantur & Sancti, quibus omnia cooperantur in bonum; & cum infirmi sunt, tunc fiunt fortiores. Nam apud eos diuina manus è peccato, quod est summum malum, nouit elicere bonum humilitatis & pœnitentiæ. Hinc summus Apostolorum, assiduo fletu diluit maculam negationis. Et Doctor gentium, *minimum se*, immò *peripsema* vocauit, & *qui Ecclesiam sit persecutus*, nec dignum, qui Apostolus vocaretur: non quòd Apostolus tunc non esset, sed quòd, ob perfectiones Christi discipulis factas, dignus non extiterit, ut in Apostolorum numerum cooptaretur. Nam qua veritate, homo terra appellatur, quia de terra factus est; eã se etiam ut peccatorem, demittit, quia se meminit peccauisse. Omne malum secum affert peccatum; hoc solùm, post illud nasci bonum potest, quòd sit maxima occasio humilitatis. Neque ficta est hæc humilitas. Ut enim verè Consularis nominatur, qui vel semel consul fuit; ita se etiam verè dicere potest, humiliareque tamquam peccatorem, qui aliquando peccauit. Hinc illa vox Pauli: *IESVS venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorum primus ego sum.* Magnum hoc est despicientiæ sui fundamentum, etiam olim Delphica epigraphæ insinuatum: **NOSCE TE IPSVM.** Quod Iuuenalis ait, è cælo descendisse, Tullius autem, idcirco Deo assignatum, quia maius est, quod ea continetur, quàm ut ab homine traditum videatur. Varios eius dicti authores refert Porphyrius. Clemens Alexandrinus & D. Ambrosius putant hanc sententiam desumptam è sacris litteris, & quidem ex illis Deuteronomij verbis: *Attende tibi.* Origenes autem ex his: *Si ignoras te, egredere.*

At verò licet peccauerit, tamen in re aliqua excellit quispiam?

1. Cor. 4. 4.

Eccles. 9. 6.

X.

Plutarch in Apoph.

1. Cor. 15. 9.

1. Cor. 4. 13.

1. Timoth. 1. 15.

Iuuenal Satyr 11. Cic.

lib 5. de Finib.

Porphyri.

serm 1.

Clem Alexi

2. Strom. c. 7.

Ambros. ser.

2. in Plat. 118.

Deut 4. Orig.

homil 2 in.

Cant.

XI.

piam?

piam? excellit ingenio, arte, prudentia, scientia? est bonus miles? clarus dux? acutus Philosophus? sublimis Theologus? Excelloit & Christus, & quidem infinitis modis. Sed excellentiam suam non iactavit, immò passim, vti & ipsa miracula occultavit, & Deo in acceptis retulit. Ille autem homo, qui non est Deus, quocumque tandem modo excellat, longè habet maiorem se humiliandi causam. Audi, quo modo & hinc se se possit demittere, & discere ab eo humilitatem, à quo iustitiam plurimi aliasque virtutes didicerunt. Est is Leonardus Lessius, de quo hæc relata legi. *No- uerat quidem Lessius in se doctrinam esse, & à Deo ac natura dotes; sed eas neg, estimabat ipse, neg, cum alijs componebat. Nemo tamen erat exiguus à quo discere erubesceret. Logica tirones vir ille rogauit, ut si quando eruditum aliquid, vel in doctrina, vel in pietate conciperent, secum illud, quò eorum institutione vel melior fieret, vel doctior, commune faceret. Nonne inter paruulos, quibus calum Christus astruit, Lessius censeatur oportet, qui maximam doctrinam cum esset, minimorum discipulum se faceret? suam sententiam tanti non faciebat, ut non facile ad aliorum, longè etiam doctrinam inferiorum rationes, se, iudiciumque, steteret. Arbitrabatur in alijs plus lucis, doctrine ac iudicij, quam in se esse. Adduci vix potuit, ut librum illum laudatissimum de iustitia & iure, prolo subiceret; quòd nihil à se magnum proficisci posse arbitrabatur. Parua hæc, quam de doctrina sua conceperat, ex eo proveniebat opinio; quòd plura à se ignorari, quam sciri intelligeret; & qua sciret, usque adeò confuse & imperfectè se scire, si cum beatorum sapientia componantur, ut iure bono, imperitus compellari posset. Solebat hæc ferè gradibus scientiam suam deprimere. Primò, suum omne scire, cum omnium mortalium in unum collecta scientia librabat; ad quam tantulum illud esse, quantulum ad vastum montem arenula, & guttula ad Oceanum, inueniebat. Exinde, immane illud humana scientia, Angelis opponerebat, quorum etsi inferioris essent ordinis, tanta sapientia vis est & præstantia, ut pari intercapedine, omnem uniuersi generis humani scientiam excedant, quàm hominum omnium sapientia, singularis hominis scientiam antecellit. Ascendebat præterea ad summorum sapientiam Seraphinorum, qua simili interuallo minorum Angelorum scientiam exsuperat. Ab his, ad eos transibat spiritus, qui nec dum quidem procreati in diuina tamen potentia reconduntur, Ab istis denique, ad sapientissimam*

mi Numinis inexplicabilem scientiam, è quo tandem sic rationem duce-
bat. Si mea scientia, mortaliùm omnium collata scientia, instar habet
arenule; quid habet composita Angelica? quid Seraphica? quid possibili
creari? quid demum diuina? si tota Angelorum sapientia scintilla qua-
dam exigua est infinita lucis; si artes omnes, & scientia, tenues sunt ad-
umbrationes suprema sapientia, sine cuius irradiatione, omnia, in tene-
bris, & ignorantia nocte, sepulta iacent; quid est, quòd de scientia mea,
que adeò usque exilis est, ut propè sit nihil, mihi ipsi blanditias faciam?
quid est, quòd ipsum me præ cæteris, tamquam amplius aliquid intelli-
gens, extollam; quasi magnum sit inter complures rudes, minùs ali-
quantò rudem esse, & inter luscòs rectiùs nonnihil videre? quid est quòd
exiliam animo, si vnus aliquis minus à me in scientia habet, cum etiam
is, alio in genere me excedat, & innumeros alios, quauis in scientia, me
ipso superiores reperiam?

Hoc paradigma facillè potest transferri ad omnem aliam
causam tumescendi. Places tibi nimiùm de ieiunio? Antonios
cogita, Paulos intuere. Eliam reuolue animo, Mosen ante oculos
statue, Christum tibi propone. Nondum 40. diebus & noctibus
ab omni cibo & potu abstinuisti. Ita de omni virtute potes ratio-
cinari: ita & de artibus, aut prudentia bellandi, vel imperandi.
Bonus es miles? longè adhuc distas à Iulio Cæsare; longè ab Alex-
andro; longè ab Hectore aut Achille; longè à Iosua, aut Gedeo-
ne, aut Dauide. Bonus es Princeps? in memoriam reuoca itidem
Dauidem, Moysen, Iosephum, Ludouicos, Henricos, Carolos
Magnos, Constantinos Magnos, ipsos Angelos, qui hunc Mun-
dum regunt, totasque à condito orbe conseruant regiones. O
quanto te reperies ab illis distitum interuallo? An non igitur me-
ritò, & cum veritate, te illis postpones? Quòd si igitur boni, &
in rebus magnis laudeque dignis, rectè iudicant, cum in se iudi-
cant esse vilitatem; quid non malis, impijs, sceleratis, superbis,
illis, qui iustitiam pro magnitudine munerum vanalem expo-
nunt, & tantarum sunt iniuriarum fautores, erit faciendum? quas
non habebunt causas se vsque in infernum humiliandi? Habent
sanè, sed rarò se humiliant, vt etiam hinc sint deteriores. Iam enim
boni esse incipient, si de se sentirent malè; quia verè sentirent.
Sed veritas in illis non est; verum non vident. Odit ergo illos
Deus,